યહૂદ હમ સે જીતના હસદ સલામ ઔર 'આમીન' કહને પર કરતે હે
ઈતના હસદ કિસી ઔર ચીઝ પર નહીં કરતે. (હદીષ)

આમીન કી ૪૦ હદીષેં

લેખક : બદીઉદ્દીન રાશદી

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર

હોટલ નુરાની પાસે, કાંડા બજાર, ભુજ - કચ્છ.

Mo. : 84017 86172 - www.iickutch.blogspot.in

આમીન

તમહીદ

અલ-હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન. વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા સય્યદિલ મુરસલીન, વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી અજમઅીન. અમ્મા બઅદ.

નમાઝ મેં આમીન બુલંદ આવાઝ સે કહને કે બારે મેં બહુત ઝ્યાદા અહાદીષ વારિદ હૈં, યહાં તક કિ ઇમામ મુસ્લિમને (કિતાબત તમીઝ) મેં ઇસકો મુતવાતિર સુન્નત કહા હૈ. ઇસી તરહ ઇમામ શવકાનીને તફસીર (ફતહુલ કદીર) સફા નંબર ૧૫ જીલ્દ-૧ મેં હે, ઇસકો મુતવાતિર કહા હે.

લેકિન ઐસે ચકીની મસઅલે કે મુતઅલ્લિક ભી મુસલમાન ઇખ્તિલાફ કરતે હૈં યહાં તક કિ બહુત સારોં કો આમીન કહને સે આર મહસૂસ હોતી હે ઔર કુછ તો આમીન બિલ જહર સે રોકતે હૈં બલ્કિ આમીન બિલ જહર કહનેવાલોં સે નફરત કરતે હૈં. ઇસ હાલત કો દેખકર ઇસ મુખ્તસર રિસાલે મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી આમીન કે બારે મેં ચાલીસ અહાદીષ કા તરજુમા લીખા જા રહા હૈ.

તાકિ અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનોં કો હિદાયત નસીબ કરે ઔર નબવી તરીકે પર અમલ પૈરા હોને કી તવફીક અતા ફરમાએ. બારગાહે ઇલાહી મેં અર્ઝ હે કિ ઇસે શરફે કુબૂલિયત બખ્શે ઔર હિદાયત કા ઝરીઆ બનાએ. આમીન

<u>હદીષ નંબર : ૧</u> અમીરૂલ મુઅમિનીન હઝરત અલી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ મેને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે સુના કિ આપને જબ ''વલઝ ઝાલ્લીન'' કહા તો ''આમીન'' કહી.
(હવાલા : ઇબ્નેમાજા, સફા-૬૨)

<u>હદીષ નંબર : ૨</u> હઝરત અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ જબ ઇમામ ''આમીન'' કહે તો તુમ ભી ''આમીન'' કહો ઇસ લિએ કી જીસકી ''આમીન'' ફરિશ્તોં કી ''આમીન'' કે મુવાફિક હો ગઇ ઉસકે ગુઝિશ્તા ગુનાહ

બખ્શ દિએ જાએંગે. (હવાલા : બુખારી, જીલ્દ-૧, સફા-૧૦૮)

વઝાહત : (૧) ઇસ રિવાયત સે ઝાહિર હુવા કી ઇમામ ''આમીન'' જહર સે કહે કયુંકિ દૂસરી સૂરત મેં મુકતદી કી 'આમીન' ઇમામ કી 'આમીન' સે મિલ ન સકેગી. (૨) મુકતદી ભી બુલંદ આવાઝ સે કહે કયુંકિ ઇમામ કી મુતાબિઅત તબ હોગી. ઇસ રિવાયત પર ઇમામ બુખારી રહમતુલ્લાહ ને યહ બાબ કાયમ કિયા હૈ. ''ઇમામ કે બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહને કા બાબ''

હદીષ નંબર : ૩ વાઇલ બિન હજર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી ઇકતિદાઅ મેં નમાઝ પઢી આપને જહર સે 'આમીન' કહી.

(હવાલા : અબૂ દાવૂદ જીલ્દ-૧, સફા-૯૪)

હદીષ નંબર : ૪ હઝરત અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હમેં તઅલીમ દેતે હુએ ફરમાતે થે કિ ઇમામ સે આગે બઢ્હને કી કોશિશ ન કરો જબ વહ તકબીર કહે તુમ ભી કહો ઔર જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહે તો 'આમીન' કહો ઔર રૂકૂઅ કરે તો રૂકૂઅ કરો ઔર 'સમિઅલ્લાહુ લિમન હમિદહ' કહેં તો 'રબ્બના લકલ હમ્દ' કહો. (હવાલ : મુસ્લિમ જીલ્દ-૧, સફા-૧૭૭)

વઝાહત : ઇસ રિવાયત મેં મુકતદીયોં કો બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહને કા હુકમ હે કયું કિ કાએદા હે કિ 'જબ સિર્ફ કૌલ સે ખિતાબ વારિદ હો તો ઉસ સે મુરાદ જહર કા હુકમ હોતા હે ઔર કૌલ સે જહાં આહિસ્તા યા દિલ મેં મુરાદ હોતા હે તો વહાં ઉસકી કૈદ લગાઇ જાતી હે.' ચુંકિ યહાં મુતલક કહને કા હુકમ હે ઔર દૂસરી કૈદ નહીં હે ઇસ લિએ 'કૂલૂ આમીન' કા મતલબ હોગા બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહો. (ફતહુલ બારી, જીલ્દ-૨, સફા-૨૬૭)

હદીષ નંબર : ૫ નઅીમ મુજમર સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ મૈંને અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કે પીછે નમાઝ પઢી પસ, ઉન્હોંને 'બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ' પઢી ફિર સૂરહ ફાતિહા પઢી જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' પર પહુંચે તો 'આમીન' કહી ફિર (ઉનકે પીછે) લોગોં ને 'આમીન' કહી ઔર જબ સજદા કરતે 'અલ્લાહુ અકબર' કહતે ઔર દો રકઅતોં સે ખળે હોને કે વકત 'અલ્લાહુ અકબર' કહતે ઔર સલામ ફેરને કે બઅદ ફરમાને લગે અલ્લાહ કી

કસમ ! મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે મુશાબેહ નમાઝ પઢતા હું. (હવાલા : નસઇ ૧૪૪, ઇબ્ને હિબ્બાન, મુસ્તદરક હાકિમ જીલ્દ-૧, સફા-૨૨, ઇબ્ને જારૂદ, સફા-૯૮, બયહકી સફા-૫૮, જીલ્દ-૨, દારેકુતની જીલ્દ-૧, સફા-૧૧૫, તહાવી જીલ્દ-૧, સફા ૧૧૭)

હદીષ નંબર : ૬ વાઇલ બિન હજર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ મેં ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે સુના આપને 'વલઝ ઝાલ્લીન' પઢકર બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહી.

(હવાલા : તિરમિઝી જીલ્દ ૧, સફા - ૫૪, દારે કુતની જીલ્દ ૧, સફા ૧૨૭)

હદીષ નંબર : ૭ અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ જીસ વકત ઇમામ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહે તો તુમ 'આમીન' કહો ઇસ લિએ કિ જીસકા 'આમીમ' કહના ફરિશ્તોં કે આમીન કહને સે મિલ ગયા તો ઉસકે ગુઝિશ્તા ગુનાહ બખ્શે જાએંગે. (હવાલા : બુખારી જીલ્દ ૧, સફા-૧૦૮, નસઇ જીલ્દ ૧, સફા-૧૪૭, દારમી સફા ૧૪૭, મુસ્નદ અહમદ જીલ્દ ૨, સફા ૨૭૦)

વઝાહત : ઇસ રિવાયત મેં ભી (ફૂલૂ 'આમીન') 'કહો આમીન' હે ઔર મુતલક બિલા કૈદ હે ઇસ લિએ જહર મુરાદ હોગા જૈસાકિ ઉપર ગુજરા ઇસ રિવાયત પર ઇમામ બુખારી રહમહુલ્લાહ ને યહ બાબ કાયમ કિયા હે ''મુકતદી કે બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહેના કા બાબ'' ઇસ હદીષ ઔર હદીષ નંબર-૨ સે મઅલૂમ હુવા કિ ફરિશ્તે 'આમીન' કહતે હૈં ઔર ચુંકિ ઉનકે દૂર હોને કી વજહ સે ઉનકી 'આમીન' સુનને મેં નહીં આતી ઔર વહ ઇમામ કી 'આમીન' કે પીછે 'આમીન' કહતે હૈં લિહાઝા હમેં ભી ઇમામ કી 'આમીન' કે પીછે 'આમીન' કહને કા હુકમ હે તાકિ હમારી 'આમીન' ઉન (ફરિશ્તોં) કી 'આમીન' સે મિલે ઔર હમારે ગુનાહ મુઆફ કિએ જાએ.

હદીષ નંબર : ૮ અબૂ મૂસા અશઅરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ખુત્બા દેતે હુએ હમેં હમારા તરીકા સમજાયા ઔર નમાઝ સિખાઇ ફિર ફરમાયા જીસ વકત નમાઝ પઢો સફેં સીધી કરો ઔર તુમ મેં સે કોઇ એક ઇમામત કરાએ ફિર જીસ વકત ઇમામ તકબીર કહે તુમ ભી તકબીર કહો ઔર જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહે તો તુમ

'આમીન' કહો અલ્લાહ તુમ સે મુહબ્બત કરેગા. (હવાલા : મુસ્લિમ જીલ્દ ૧, સફા-૧૪૭, અબૂ અવાના જીલ્દ ૧, સફા ૧૨૮)

વઝાહત : ઈસ રિવાયત મેં ભી (ફૂલૂ 'આમીન') 'કહો આમીન' મુતલક હે ઈસ લિએ બુલંદ આવાઝ મુરાદ હોગી ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ખુત્બે મેં 'આમીન' કા હુકમ દેના ઈસકા મુઅક્કદ હોના ઔર ઉસકી શાન વ અઝમત ઝાહિર કરતા હે નીઝ મઅલૂમ હુવા કિ 'આમીન' કહને સે અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કી મુહબ્બત વ નઝદીકી હાસિલ હોતી હે. સુબ્હાનલ્લાહ કિતની શાન હે 'આમીન' કી...

<u>હદીષ નંબર : ૯</u> અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ સૂરહ ફાતિહા સે ફારિગ હોતે થે તબ બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહતે થે. (હવાલા : મુસ્તદરક હાકિમ જીલ્દ ૧, સફા-૨૨૩, દારકુતની, બયહકી જીલ્દ ૧, સફા-૧૧૦, ઈબ્ને હિબ્બાન)

<u>હદીષ નંબર : ૧૦</u> ઉમ્મુલ મુઅમિનીન આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ યહૂદ હમ સે જીતના હસદ સલામ ઔર 'આમીન' કહને પર કરતે હે ઈતના હસદ કિસી ઔર ચીઝ પર નહીં કરતે.

(હવાલા : ઈબ્નેમાજા સફા ૬૨, સહીહ ઈબ્ને ખુઝયમા, મુસ્નદ અહમદ, તબરાની, તરગીબ તરહીબ લિલ મુનઝિરી, જીલ્દ ૧, સફા ૧૪૯)

વઝાહત : ઈસ હદીષ સે સાફ વાઝેહ હુવા કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે સહાબા કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહતે થે ઈસ લિએ કિ અગર સુનને મેં ન આતા તો યહૂદી કયું હસદ કરતે?

તબરાની કી એક હદીષ મેં હે કિ ફર્ઝ નમાઝોં મેં ઇમામ કે પીછે મુસલમાનોં કે 'આમીન' કહને પર વહ હસદ કરતે હૈં નીઝ યહ ભી મઅલૂમ હુવા કિ બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહને પર હસદ નહીં કરના ચાહિએ કયુંકિ યહ યહૂદીયોં કી આદત હે ઈસ બારે મેં આગે દૂસરી અહાદીષ ભી ઇન્શાઅલ્લાહ આએગી.

હદીષ નંબર : ૧૧ ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા યહૂદીયોં કો જીતના તુમ્હારે 'આમીન' કહને પર હસદ હે ઇતના દૂસરી કિસી ભી ચીઝ પર નહીં પસ, તુમ (કયુંકિ વહ હસદ કરતે હૈં ઇસ લિએ) ઝયાદા 'આમીન' કહા કરો.

વઝાહત : યહ રિવાયત ભી તન્બીહ કર રહી હે કિ 'આમીન' પર નારાઝ નહીં હોના ચાહિએ બલ્કિ જો લોગ મુખાલિફત યા મલામત કી વજહ સે બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' નહીં કહતે તો ઐસે મેં મઝીદ કોશિશ સે 'આમીન' કહકર સુન્નત કો ઝિંદા કરના ચાહિએ.

હદીષ નંબર : ૧૨ વાઇલ બિન હજર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જીસ વકત 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહતે થે તો બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે.

(હવાલા : અબૂ દાવૂદ જીલ્દ ૧, સફા-૧૩૬, દારમી સફા-૧૪૭)

હદીષ નંબર : ૧૩ સમુરહ બિન જુન્દુબ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ જીસ વકત ઇમામ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહે તો 'આમીન' કહો અલ્લાહ તબારક વ તઆલા તુમ સે મુહબ્બત કરેગા. (હવાલા : રવાહુ તબરાની ફિલ કબીર, તરગીબ તરહીબ લિલ મુનઝિરી જીલ્દ ૧, સફા-૧૫૦)

હદીષ નંબર : ૧૪ ઇબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહતે થે તો બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે. (હવાલા : દારે કુતની સફા-૧૨૮)

હદીષ નંબર : ૧૫ અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પાસ બેઠે હુએ થે, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ને મુજે તીન ખસલતેં અતા કી હૈં : (૧) સફેં બાંધકર નમાઝ પઢના, (૨) સલામ, જોકિ અહલે જન્નત કી ખસલત હે, (૩) 'આમીન' કહના કિ મુજ સે પહલે કિસી નબી કો નહીં મિલી ઈલ્લા યહ કિ હારૂન અલયહિસ્સલામ કો દી ગઇ જબ મૂસા અલયહિસ્સલામ દુઆ માંગતે થે ઔર હારૂન અલયહિસ્સલામ 'આમીન' કહતે થે. (હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને ખુઝયમા..., તરગીબ વ તરહીબ

લિલ મુનઝિરી જીલ્દ ૧, સફા-૧૪૯)

વઝાહત : જો નેઅમત ખાસ ઇસ ઉમ્મત કો અતા હુઇ અફસોસ કિ ઉસસે નફરત કી જાતી હે ઔર દુઆ કે પીછે 'આમીન' કહને કા મતલબ હે કી યહ દુઆ કે તાબેઅ હે ઔર સૂરહ ફાતિહા ભી અઝીમ દુઆ હે ઔર 'આમીન' ઉસકે ભી તાબેહ હે જીસકા મતલબ હે કિ 'યા અલ્લાહ ! યહ દુઆ કુબૂલ ફરમા' ઇસ લિએ 'આમીન' ઇસ દુઆ (સુરહ ફાતિહા) કે તાબેઅ કહલાએગી ઔર તાબેઅ કા હુકમ મતબૂઅ વાલા હોતા હે લિહાઝા દુઆ જહર સે હોગી તો 'આમીન' ભી જહર સે ઔર દુઆ આહિસ્તા હોગી તો 'આમીન' ભી આહિસ્તા.

હદીષ નંબર : ૧૬ અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ લોગોં ને 'આમીન' છોળ દી હે હાંલાકિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહતે થે તો 'આમીન' કહતે થે યહાં તક કિ પહલી સફવાલે સુનતે થે ફિર ઉનકી આવાઝ સે મસ્જીદ ગુંજ જાતી થી.

(હવાલા : ઇબ્નેમાજા સફા - ૬૨)

વઝાહત : હદીષ સે મઅલૂમ હુવા કિ સહાબા કિરામ સુન્નત પર અમલ કે લિએ ઝોર દે તે થે કોઇ સુન્નત કો તર્ક કરતા થા તો ઉસે તન્બીહ કરતે થે ઔર ઇસસે યહ ભી મઅલૂમ હુવા કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે મુકતદી ભી બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે ઔર મસ્જીદ ગુંજ જાતી થી.

હદીષ નંબર : ૧૭ નાફેઅ સે રિવાયત હે કિ ઇબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ જબ સૂરહ ફાતિહા પૂરી કરતે થે તો 'આમીન' કહતે થે ઔર કભી ભી તર્ક નહીં કરતે થે ઔર દૂસરો કો ('આમીન') કહને કી તરગીબ દેતે થે ઔર મેં ને ઇસ બારે મેં ઉનસે ભલાઇ હી સુની.

(હવાલા : અબ્દુર રઝઝાક ફતહુલ બારી જીલ્દ ૨, સફા-૨૬૩)

હદીષ નંબર : ૧૮ અબૂ મસબહ અલ મિકરાઇ સે રિવાયત હે કિ હમ સહાબી અબૂ ઝુહૈર અન-નમીરી કે પાસ જાતે થે ઔર વહ હમેં અચ્છી અચ્છી અહાદીષ સુનાતે થે ફિર હમ મેં સે કોઇ દુઆ માંગતા તો વહ કહતે દુઆ કો 'આમીન' સે ખત્મ કરના કયુંકિ આમીન દુઆ કે લિયે ઇસ તરહ હે જીસ તરહ કિતાબ યા

ખત કે લિએ મોહર. કહને લગે મેં તુમ્હેં હદીષ સુનાતા હું હમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે સાથ એક રાત નિકલે એક શખ્સ કે પાસ સે ગુઝરે વહ દુઆ માંગ રહા થા ઔર બહુત ઝયાદા આજીઝી કર રહા થા પસ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ખડે હોકર ઉસકી દુઆ સુનને લગે. ફિર ફરમાયા અગર ઉસને દુઆ કો મોહર લગાઇ તો (અપને લિએ જન્નત યા દુઆ કી કુબૂલિયત) વાજિબ કર દી તબ હમ મેં સે કિસીને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે પૂછા ! કિસ ચીઝ કે સાથ મોહર લગાએ ? આપને ફરમાયા ! 'આમીન' કે સાથ, અગર 'આમીન' કહી તો વાજિબ કર દી જાએગી. ફિર વહ સાઇલ ઉસ દુઆ માંગનેવાલે કે પાસ ગયા ઔર ઉસકો કહા દુઆ કો 'આમીન' કે સાથ ખત્મ કરના તુમ્હારે લિએ ખૂશખબરી હો. (હવાલા : અબૂ દાવૂદ જીલ્દ ૧, સફા-૧૩૫)

વઝાહત : ઇસ હદીષ સે મઅલુમ હુવા કિ દુઆ કે આખિર મેં આમીન કહના દુઆ કી કુબુલિયત કા બાઅિષ હોતા હે ઔર ઉસ સે જન્નત મિલેગી ઔર સુરહ ફાતિહા જૈસી અઝીમ દુઆ દુસરી દુઆઓ સે ઝયાદહ હકદાર હે કિ ઉસ કે ઇખ્તિતામ પર આમીન કહકર ઉસ કો મોહર લગાઇ જાએ ઔર ચુંકિ આમીન દુઆ કે તાબેઅ હોતી હે લિહાઝા મતબુઅ (દુઆ) કે બિલજહર પઢને પર આમીન ભી બિલ જહર હોગી.

<u>હદીષ નંબર : ૧૯</u> બિલાલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે ઉન્હોંને અર્ઝ કી કે યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ! આપ 'આમીન' કહને મેં મુજસે સબકત ન લે જાએ. (હવાલા : અબૂ દાવૂદ જીલ્દ-૧, સફા-૧૩૬, મુસ્નદ અહમદ જીલ્દ-૬, સફા-૧૨)

વઝાહત : ઇસ કે પહલે કી હદીષ નંબર-૬ ઔર ૭ મેં ગુઝરા કિ 'આમીન' કી ફઝીલત ઔર ષવાબ ઉસ વકત હે જબ વહ ફરિશ્તો કી 'આમીન' સે મિલે ઔર યહ મિલના ઉસ વકત નસીબ હોગા જબ 'આમીન' ઇમામ કે પીછે કહી જાએ લિહાઝા બિલાલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો કહ રહે હૈં કિ આપ 'આમીન' કહને મેં જલ્દી ન કરે તાકિ મેં સૂરહ ફાતિહા પૂરી કરકે આપકે સાથ 'આમીન' કહું ઔર 'આમીન' કી ભલાઇ સે મહરૂમ ન રહું. ઇસ હદીષ સે ષાબિત હુવા કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ

વ સલ્લમ કા 'આમીન' કહના બુલંદ આવાઝ સે હોતા થા, વરના બિલાલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કા ઇસ તરહ કહના બે ફાયદા થા.

હદીષ નંબર : ૨૦ ઉમ્મે હુસૈન રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કિ ઉન્હોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે નમાઝ પઢી પસ, જબ આપને 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહા તો 'આમીન' કહી ઔર ઉન્હોંને (ઉમ્મે હુસૈન ને) ઔરતો કી સફ મેં 'આમીન' સુની.

(હવાલા : મુસ્નદ ઇસ્હાક ઇબ્ને રાહવૈહ વલ અફરાદ લિદ દારે કુતની, નિસ્કુર રઅયહ સફા-૩૭૧, જીલ્દ-૧, અદ-દિરાયતુ લિ ઇબ્ને હજર સફા-૭૮)

હદીષ નંબર : ૨૧ વાઇલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ મેંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી ઇકતિદા મેં નમાઝ પઢી પસ, જબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહા તો 'આમીન' કહી ઔર હમને સુની. (હવાલા : ઇબ્ને માજા સફા-૬૨)

હદીષ નંબર : ૨૨ અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ જબ ઇમામ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહે તો જો પીછે હો વહ 'આમીન' કહે (ઉસસે) આસ્માન ઔર ઝમીનવાલે ફરિશ્તે મુતવજ્જે હોતે હૈં ઔર ઉસ વકત બંદે કે ગુઝિશ્તા ગુનાહ મુઆફ કિએ જાતે હૈં ઔર જીસને 'આમીન' નહીં કહી ઉસકી મિષાલ ઉસ આદમી કી તરહ હે જો કિસી કોમ કે સાથ જંગ પર ગયા ફિર (માલ કે હુસૂલ કે લિએ) કુરઆંદાઝી કી ગઇ ઔર ઉસકા હિસ્સા ન નિકલા ઔર વહ કહ રહા હો મઅલૂમ નહીં મેરા હિસ્સા કયું નહીં નિકલા તો જવાબ યહ મિલેગા કિ તુને 'આમીન' નહીં કહી. (હવાલા : મુસ્નદ અબી ચઅલા તરગીબ તરહીબ : જીલ્દ-૧, સફા-૧૪૯, તફસીર ઇબ્ને કષીર જીલ્દ-૧, સફા-૨૨,)

વઝાહત : ઇસ હદીષ સે ભી 'આમીન' બિલ જહર વાઝેહ હોતી હે કયુંકિ અગર 'આમીન' બુલંદ આવાઝ સેં નહીં હોગી તો ફરિશ્તે કિસ તરહ મુતવજ્જે હોગે ઔર કોમવાલો મેં સે જીસકા હિસ્સા નહીં નિકલતા ઉસકો જવાબ મિલતા હે તુને 'આમીન' નહીં કહી. ઇસસે ઝાહિર હોતા હે 'આમીન' વહી મોઅતબર હે જો સુનને મેં આએ વરના વહ કહ સકતા હે કિ મેને આહિસ્તા કહી થી.

<u>હદીષ નંબર : ૨૩</u> ઇબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ જબ દૂસરે લોગ 'આમીન' કહતે થે તો યહ (ઇબ્ને ઉમર) ભી 'આમીન' કહતે થે ઔર ઉસકો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નત સમજતે થે. (હવાલા : રવાહુ બયહકી અયની, શરહ બુખારી જીલ્દ-૩, સફા - ૧૦૮)

વઝાહત : ઇસ હદીષ સે મઅલૂમ હુવા કિ 'આમીન' બિલ જહર સુન્નતે નબવી ઔર મઅમૂલે સહાબા થા.

<u>હદીષ નંબર : ૨૪</u> અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા 'આમીન' અલ્લાહ કી તરફ સે અપને મોમિન બંદો પર મોહર હે.

(હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને મરદુયહ.. તફસીર ઇબ્ને કષીર જીલ્દ-૧, સફા-૩૧)

વઝાહત : ઇસસે મઅલૂમ હુવા કિ 'આમીન' અલ્લાહ કી તરફ સે ખાસ અતા હે ઔર મોમિનોં કા શિઆર (નિશાની) હે. જીસસે ષાબિત હુવા કિ 'આમીન' બિલ જહર કહના ચાહિએ કયુંકિ નિશાન વ શિઆર વહ હે જો ઝાહિરન દેખને મેં આએ.

<u>હદીષ નંબર : ૨૫</u> મઆઝ બિન જબલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા યહૂદ હાસિદ કોમ હે ઔર જીતના હસદ તીન ચીઝોં પર કરતે હૈં ઇતના હસદ કિસી ઔર ચીઝ પર નહીં કરતે. (૧) સલામ કરના, (૨) સફેં સીધી કરના, (૩) ફર્ઝ નમાઝ મેં ઇમામ કે પીછે ઉન (મુકતદીયોં) કા 'આમીન' કહના. (હવાલા : રવાહુ તબરાની ફિલ અવસત... મજમઅુઝ ઝવાઇદ, જીલ્દ-૨, સફા-૧૧૩)

વઝાહત : સફ કો દેખા જાતા હે, સલામ કો સુના જાતા હે ઇસી તરહ જબ તક 'આમીન' સુનને મેં નહીં આએગી તો ઉનકો હસદ કૈસે હોગા ?

<u>હદીષ નંબર : ૨૬</u> બિલાલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ 'આમીન' કહને મેં મુજસે જલ્દી ન કર (યઅની મેરી 'આમીન' કે સાથ 'આમીન' કહા કર)

(હવાલા : મુસ્તદરક હાકિમ જીલ્દ-૧, સફા-૨૧૯, બયહકી જીલ્દ-૨, સફા-૫૬)

વઝાહત : યહ સબ કુછ ઉસ વકત હો સકતા હે જબ આપ સલ્લલ્લાહુ

અલયહિ વ સલ્લમભી બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે હો વરના બિલાલ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ આપકે સાથ કિસ તરહ આમીન કહ સકતે હે ઔર બિલાલ ભી બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે વરના રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો કૈસે મઅલૂમ હુવા કિ બિલાલ ઉનસે 'આમીન' કહને મેં જલ્દી કરતે હૈં બલ્કિ ષાબિત હુવા આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે સહાબા કિરામ બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે.

હદીષ નંબર : ૨૭ અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા જીસને 'બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ' પઢી ફિર સૂરહ ફાતિહા પઢી ફિર 'આમીન' કહી તો આસ્માન કા હર મુકર્રબ ફરિશ્તા ઉસકે લિએ મગફિરત ઔર બખ્શિશ કી દુઆ માંગતા હૈં. (હવાલા : અખરજહુ દૈલમી... તફસીર ફતહુલ કદીર લિશ શવકાની, જીલ્દ-૧, સફા-૧૬)

વઝાહત : યહ તબ હોગા જબ ઉસકી 'આમીન' સુનને મેં આએગી.

હદીષ નંબર : ૨૮ ઉમ્મુલ મુઅમિનીન આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પાસ યહૂદ કા તઝકિરહ હુવા આપને ફરમાયા યહ હમસે જીતના હસદ તીન ચીઝોં પર કરતે હૈં કિસી ઔર ચીઝ પર (ઇતના હસદ) નહીં કરતે.

(૧) અલ્લાહ તઆલા ને હમેં જુમ્આ અતા કિયા ઔર વહ ઉસ સે મહરૂમ રહે.

(૨) હમેં કિબ્લા મિલા વહ ઇસસે મહરૂમ રહે.

(૩) ઇમામ કે પીછે હમારા 'આમીન' કહના.

(હવાલા : સહીહ ઇબ્ને ખુઝયમા, મુસ્નદ અહમદ જીલ્દ-૬, સફા-૧૩૫, તરગીબ તરહીબ જીલ્દ-૧, સફા-૧૪૯, ઇબ્ને કષીર : જીલ્દ-૧, સફા-૩૧)

હદીષ નંબર : ૨૯ અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ નમાઝ મેં ઔર દુઆ કે વકત મુજે 'આમીન' દી ગઇ હે. યહ ('આમીન') મુજસે પહલે કિસીકો નહીં દી ગઇ અલાવા મૂસા અલયહિસ્સલામ કે વહ દુઆ માંગતે ઔર હારૂન અલયહિસ્સલામ 'આમીન' કહતે થે. તુમ અપની દુઆ 'આમીન' પર ખત્મ કિયા કરો તાકિ તુમ્હારી દુઆ કુબૂલ હો.

(હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને મરદૂયહ... ઇબ્ને કષીર, જીલ્દ-૧, સફા ૩૧)

વઝાહત : સૂરહ ફાતિહા તમામ દુઆઓ સે ઝયાદા બહેતરહ દુઆ હે લિહાઝા ઉસકો ભી 'આમીન' પર ખત્મ કરના ચાહિએ.

<u>હદીષ નંબર : ૩૦</u> અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા યહૂદ હસદ કરનેવાલી કોમ હે તુમ સે તીન બાતો પર હસદ કરતી હૈં. (૧) સલામ કો ફેલાના, (૨) સફે સીધી કરના, (૩) આમીન કહના. (હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને અદી... ફતહુલ કદીર લિશશવકાની, જીલ્દ-૧, સફા-૧૫)

<u>હદીષ નંબર : ૩૧</u> હબીબ બિન મુસ્લિમા ફહરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે (જીનકી દુઆ કુબૂલ હોતી થી) રિવાયત હે... કહતે હૈં.... કિ મૈં ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે સુના કી કોઇ ભી જમાઅત ઇકટ્ઠી હોતી હૈ ઉસમેં સે કુછ દુઆ કરત હૈં ઓર કુછ 'આમીન' કહતે હૈં તો અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ઉનકી દુઆ કુબૂલ કરતા હે.

(હવાલા : રવાહુ હાકિમ, તરગીબ વ તરહીબ જીલ્દ-૧, સફા-૧૫૦)

વઝાહત : નમાઝ જૈસી દૂસરી જમાઅત કોઇ નહીં, સૂરહ ફાતિહા જૈસી દૂસરી દુઆ કોઇ નહીં.

<u>હદીષ નંબર : ૩૨</u> અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા અનકરીબ મેરી ઉમ્મત મેં ઐસે લોગ (પૈદા) હોંગે જો લોગોં કો પીરોં ઔર મોલ્વીયોં કે અકવાલ કી તરફ બુલાએંગે ઔર ઉન પર અમલ કરેંગે ઔર મુસલમાનો સે ઇમામ કે પીછે 'આમીન' કહને સે ઇસ તરહ હસદ કરેંગે જીસ તરહ ઇસ વકત યહૂદ તુમ સે હસદ કરતે હૈં.

ખબરદાર યહી હે ઇસ ઉમ્મત કે યહૂદી, ખબરદાર યહી હે ઇસ ઉમ્મત કે યહૂદી, ખબરદાર યહી હે ઇસ ઉમ્મત કે યહૂદી.

(હવાલા : રવાહુ ઇબ્નુસ્સકન વ ઇબ્નુલ કત્તાન... જમઅુલ જવામેઅ લિસ્સુયુતી વ મસ્લકુ ઇન્સાફ, સફા - ૨૧,૨૨)

વઝાહત : ઇસ હદીષ કો દેખ લેને કે બઅદ મુસલમાનોં કો 'આમીન' પર નારાઝ હોને, ઉસસે ઇસ્તિહઝાઅ કરને યા 'આમીન' કહનેવાલોં સે હસદ યા

દુશ્મની રખને સે તોબા કર લેની ચાહિએ બલ્કિ સુન્નત કે મુતાબિક જહરી નમાઝ મેં જહર સે 'આમીન' કહની ચાહિએ ઇસી મતલબ કી રિવાયત અતાઅ સે ભી મુરસલન મરફૂઅ 'કન્ઝુલ ઉમ્માલ : જીલ્દ-૧, સફા-૯૮ મેં મુસન્નફ અબ્દુર રઝઝાક કે હવાલે સે મઝકૂર હે.'

હદીષ નંબર : ૩૩ વાઇલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ મેં ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે હુએ સુના. (હવાલા : મુસ્નદ અહમદ જીલ્દ-૪, સફા-૩૧૮)

હદીષ નંબર : ૩૪ અમીરૂલ મુઅમિનીન અલી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ 'આમીન' (દુઆ કે બઅદ) એસે હે જૈસે કિતાબ યા ખત કે આખિર મે મોહર.
(હવાલા : રવાહુ તબરાની, તફસીર ફતહુલ બયાન : જીલ્દ-૧, સફા-૩૪)

હદીષ નંબર : ૩૫ અબૂ ઝર ગિફારી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ ઇમામ ઇસ લિએ હે કિ ઉસકી ઇકતિદા ઝરૂર કી જાએ પસ, જબ વહ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહે તો તુમ 'આમીન' કહા કરો.
(હવાલા : મુસન્નફ ઇબ્ને અબી શયબા : જીલ્દ-૧, સફા-૫૧૮ કલમી)

વઝાહત : ઇસ હદીષ સે મઅલૂમ હુવા કિ ઇમામ કી સહીહ મુતાબિઅત 'આમીન' સે હી હોગી.

હદીષ નંબર : ૩૬ અલી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ ભી 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહતે તો બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે. (હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને જરીર વ ઇબ્ને શાહીન, કન્ઝુલ ઉમ્માલ : જીલ્દ-૧, સફા-૨૧૦)

હદીષ નંબર : ૩૭ વાઇલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ મેં ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે નમાઝ પઢી આપને જીસ વકત નમાઝ શુરૂ કી અલ્લાહુ અકબર કહા ઔર દોનો હાથ કાનો કે બરાબર ઉઠાએ ફિર સૂરહ ફાતિહા પઢી જબ ઉસ સે ફારિગ હુએ તો બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહી. (હવાલા : નસઇ જીલ્દ-૧, સફા-૧૪૦)

હદીષ નંબર : ૩૮ અલી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા 'આમીન' કહા કરો જબ 'ગયરિલ મગઝૂબિ અલયહિમ વલઝ ઝાલ્લીન' પઢી જાએ. (હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને શાહીન ફિસ-સુન્ન, કન્ઝુલ ઉમ્માલ, જીલ્દ-૨, સફા-૯૮)

હદીષ નંબર : ૩૯ ઇબ્ને શિહાબ ઝહરી સે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે રિવાયત હે કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહતે થે તો બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે. (હવાલા : અખરિજહુ અસ સિરાજ, ફતહુલબારી જીલ્દ-૨, સફા-૨૬૩, ઇરશાદિસ સારી, જીલ્દ-૨, સફા-૯૫)

વઝાહત : ઇબ્ને શિહાબ ઝોહરી તાબઅી હે, ઇસ લિએ યહ રિવાયત મુરસલ કહલાએગી મગર અહનાફ કે નઝદીક મુરસલ રિવાયત મોઅતબર હોતી હે ઔર ઉલ્માએ હદીષ કે નઝદીક જબ દૂસરી મુત્તસિલ રિવાયાત મવજૂદ હો તો ફિર મુરસલ રિવાયત ભી તાઇદ ઔર શહાદત કે લિએ કાફી હોતી હે.

હદીષ નંબર : ૪૦ અબૂ મયસરહ સે રિવાયત હે કિ જબ જીબ્રઇલ ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો સૂરહ ફાતિહા પઢાઇ ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ 'વલઝ ઝાલ્લીન' પર પહુંચે તો જીબ્રઇલ ને કહા કી આમીન કહો પસ આપને 'આમીન' કહી. (હવાલા : રવાહુ ઇબ્ને અબી શયબા, વકીઅ... તફસીર શવકાની : જીલ્દ-૧, સફા-૧૫)

વઝાહત : અબૂ મયસરહ તાબઅી હે ઇસ લીએ યહ રિવાયત ભી મુરસલ હે મગર ચુંકિ સહાબા કિરામ કી બહુત સી રિવાયત મવજૂદ હે લિહાઝા યહ રિવાયત બતૌરે તાઇદ કે કાફી હે.

અલ ખાતિમા

અલહમ્દુલિલ્લાહ... યહ ચાલીસ અહાદીષે મુબારકા નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે મુહિબ્બો કે લિએ નિહાયત હી મુસર્રત વ હિદાયત કા બાઅિષ બનેગી.

ઇસકે બઅદ હમ સહાબા કિરામ ઔર તાબેઇન કે કુછ આષાર પેશ કરતે હૈં.

આષારે સહાબા કિરામ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુમ ઔર તાબેઇને ઇઝામ રહમતુલ્લાહ

નંબર ૧ : ઇબ્ને જરીહ સે રિવાયત હે કિ મેં ને અતાઅ સે પૂછા કિ અબ્દુલ્લાહ બિન ઝુબેર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સૂરહ ફાતિહા કે બઅદ 'આમીન' કહતે થે ? ઉન્હોંને કહા હાં. ઔર ઉનકે પીછે જો મુકતદી હોતે થે વહ ભી ('આમીન') કહતે થે યહાં તક કિ મસ્જીદ ગુંજ જાતી થી ઔર કહા (અતાઅ) ને કિ અબૂ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ મસ્જીદ મેં દાખિલ હોતે થે ઔર ઇમામ મુસલ્લે પર ખળા હોતા થા, તો ઉસકો પૂકાર કર કહતે થે કિ મુજસે પહલે 'આમીન' ન કહના. (યઅની આહિસ્તા આહિસ્તા પઢના તાકિ મેં સૂરહ ફાતિહા પૂરી કરકે તેરે સાથ 'આમીન' કહું)
(હવાલા : મુસન્નફ અબ્દુર રઝઝાક ફતહુલ બારી : જીલ્દ-૨, સફા-૨૬૨)
નંબર : ૨ ઇબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ વહ બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે થે ખ્વાહ ઇમામ હો યા મુકતદી.
(હવાલા : બયહકી જીલ્દ-૨, સફા-૫૯)
નંબર : ૩ અતાઅ બિન અબી રિબાહ સે રિવાયત હે કિ મેંને ઇસ મસ્જીદ યઅની બયતુલ્લાહ મેં દોસો (૨૦૦) સહાબા રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ કો પાયા હે કિ જીસ વકત ઇમામ 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહતા તો વહ બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે. (હવાલા : ઇબ્ને હિબ્બાન જીલ્દ-૩, સફા-૭૧)
વઝાહત : અતાઅ બિન અબી રિબાહ તાબેઇન મેં સે ઇમામ અબુ હનીફા કે ઉસ્તાદ હૈં ઉન્હીં કે મુતઅલ્લિક ઇમામ અબૂ હનીફા ફરમાતે હૈં કિ મેં ને અતાઅ સે બેહતર કિસી ઔર કો નહીં દેખા.
(અયની શરહ બુખારી જીલ્દ-૨, સફા-૭૫)

યહ દોસો (૨૦૦) સહાબા કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ કી અઝીમ જમાઅત સે કઅબતુલ્લાહ (જો મુસલમાનોં કા મરકઝે ઇસ્લામી હે) મેં બુલંદ આવાઝ સે 'આમીન' કહતે હુએ સુનતા હે. ઇસસે ષાબિત હુવા કિ આમ સહાબા કિરામ ઔર તાબેઇને ઇઝામ કા યહી અમલ થા. યહ રિવાયત બયહકી મેં ઇસ તરહ હે જો નંબર-૪ મેં હે.

નંબર : ૪ અતાઅ બિન અબી રિબાહ સે રિવાયત હે કિ મેં ને દોસો (૨૦૦) સહાબા કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ કો ઇસ મસ્જીદ (બયતુલ્લાહ) મેં પાયા

જીસ વકત ઇમામને 'વલઝ ઝાલ્લીન' કહા તો મેં ને ઉનકી આમીન કા શોર સુના. (હવાલા : રવાહુ બયહકી જીલ્દ-૨, સફા-૫૯)

નંબર : ૫ મુજાહિદ તાબઇ સે રિવાયત હે કહતે હૈં કિ એક યહૂદી મસ્જીદ કે કરીબ સે ગુઝરા 'આમીન' સુનકર કહને લગા ! અલ્લાહ કી કસમ જીસને તુમ્હેં 'આમીન' સિખાઇ તુમ હક પર હો.

(હવાલા : મતાલિબુલ આલીયા ઇબ્ને હજર જીલ્દ-૧, સફા-૭૧ કલમી)

વઝાહત : ઇસ રિવાયત સે મઅલૂમ હુવા કિ મુસલમાનોં કી મસાજીદ મેં સહાબા વ તાબેઇન કે દોર મેં 'આમીન' બિલ જહર પર અમલ થા.

નંબર : ૬ અકરમા તાબઇ કહતે હૈં કિ મેં ને લોગોં કો પાયા કિ મસ્જીદ મેં ઇમામ કે સુરહ ફાતિહા ખત્મ કરને કે બઅદ ઉનકી 'આમીન' કી ગુંજ હોતી થી. (હવાલા : ઇબ્ને અબીશયબા જીલ્દ-૧, સફા-૫૧૮ કલમી)

વઝાહત : 'અન્નાસ' લફઝ સે મુરાદ સહાબા કિરામ ઔર તાબેઇન સબ મુરાદ હે જીસકા મતલબ યહ હુવા કિ સલફ મેં યહ અમલ અહમ થા. ઇસકે અલાવા અબૂ હુરૈરહ, ઇબ્ને ઉમર ઔર બિલાલ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ કા અમલ ભી ઉપર ગુઝરા.

હનફી મઝહબ કે ઉલ્માઅ કે દલાઇલ

ઇતની અહાદીષ ઔર આષાર કો દેખકર હનફી મઝહબ કે બહુત સારે ઉલ્માઅ 'આમીન' બિલ જહર કે કાઇલ હુએ હૈં.

ચુનાંચે અયની ને શરહ બુખારી જીલ્દ-૧, સફા-૧૩ મેં, ઇબ્નુલ હુમામને ફતહુલ કદીર શરહ હિદાયા જીલ્દ-૧, સફા-૧૧૭-૧૨૧ મે, ઇબ્ને અમીર અલ્હાજ ને શરહ મુનયતુલ મુસલ્લા મેં ઔર તહાવી ને શરહ દુર્રે મુખ્તાર મેં ઔર મોલ્વી અબુલ આ'લા સાહબને બહરૂલ ઉલૂમ અરકાને અરબઆ મેં, શેખ અબ્દુલ હક ને શરહ મિશ્કાત મેં 'આમીન' બિલ જહર કો સુન્નત માના હે.

ઔર મૌલ્વી અબ્દુલ હય્ય સાહબ લખનવી અત્તઅલીક અલ મમજદ હાશીયા મુઅત્તા મુહમ્મદ' સફા-૧૦૩ મેં લિખતે હૈં કિ... **'ઇન્સાફ યહ હે કિ બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહના બાએઅતિબાર દલીલ કે (આહિસ્તા કહને સે) ઝયાદહ કવી ઔર ઊલા હે.'** ઔર સઆયહ શરહ શરહ મિરકાત

જીલ્દ-૨૪, સફા-૪૬ મેં લિખતે હે કિ

'હમને સાલહા સાલ ચકકર લગાએ બળે ગૌર ઔર તામિલ કે બઅદ બિલ આખિર ઈસ નતીજે તક પહુંચે કિ 'આમીન' બુલંદ આવાઝ સે કહના હી સહીહ હે.'

અલ્લામા સિરાજ અહમદ હિંદી હનફી શરહ તિરમિઝી : સફા-૨૭૨ શુરૂહે અરબઆ મેં લિખતે હૈં કિ... 'આમીન' બિલ જહર કી રિવાયાત ઝયાદા હૈં ઔર ઝયાદા સહીહ હે.' (અબકારૂલ મિનન સફા-૧૮૧)

અલ્લામા રશીદ અહમદ ગંગોહી અપને ફતવા જીલ્દ-૧, સફા-૭૨ મેં ઔર સબીલુલ ઈરશાદ સફા-૧૨૧ મેં લિખતે હૈં કિ...

'આમીન' બિલ જહર કરનેવાલે કો મલામત નહીં કરની ચાહિએ, કયુંકિ વહ હદીષ પર અમલ કર રહા હે.'

બુઝુર્ગ અવલીયા સે ષબૂત

ઈસી તરહ બહુત સારે બુઝુર્ગ અવલીયા ને ભી 'આમીન' બિલ જહર કો તરજીહ દી હે. જૈસે સય્યદ અબ્દુલ કાદિર જીલાની રહમહુલ્લાહ જીનકો પીરાને પીર કહા જાતા હે ગુન્યતુત્તાલિબીન, જીલ્દ-૧, સફા-૪ મેં ફરમાતે હૈં કિ...

'જહરી નમાઝ મે જહર સે 'આમીન' કેહના નમાઝ કી શરઇ હૈસીઅત ઔર નમુના હે.'

ઈમામ ગઝાલી રહમહુલ્લાહ અહયાઉલ ઉલૂમ જીલ્દ-૧, સફા-૯૮ હિંદી મેં શેખ અકબર ઈબ્ને અરબી કુતૂહાતે મકકીયહ જીલ્દ-૧, સફા-૫૬૪ મેં ઔર શાહ વલીઉલ્લાહ હુજજતુલ્લાહિલ બાલિગા મેં 'આમીન' બિલ જહર કે કાઈલ હૈં. શાહ ઈસ્માઈલ શહીદ તનવીરૂલ અયનેન સફા-૨૧ મેં ફરમાતે હૈં કિ 'તહકીક ઔર રિવાયત મેં ગૌર કરને કે બઅદ યહી ઝાહિર હુવા હે કિ જહર સે 'આમીન' કહના આહિસ્તા 'આમીન' કહને સે ઊલા ઔર અફઝલ હે.'

હત્તા કિ ઈમામ શાફઈ તો ફરમાતે હે કિ અહલે ઈલ્મ હમેશા 'આમીન' બિલ જહર કે કાઈલ વ ફાઈલ રહે હૈં.

વ આખિરૂદ દઅ-વાના અનિલ હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન.

(સાભાર : મકતબા અલ કુરકાન, નડીઆદ)

હનફી મઝહબ કે ઉલ્માઅ કે દલાઇલ

ઇતની અહાદીષ ઔર આષાર કો દેખકર હનફી મઝહબ કે બહુત સારે ઉલ્માઅ 'આમીન' બિલ જહર કે કાઇલ હુએ હૈં. ચુનાંચે અયની ને શરહ બુખારી જીલ્દ-૧, સફા-૧૩ મેં, ઇબ્નુલ હુમામને ફતહુલ કદીર શરહ હિદાયા જીલ્દ-૧, સફા-૧૧૭-૧૨૧ મે, ઇબ્ને અમીર અલ્હાજ ને શરહ મુનયતુલ મુસલ્લા મેં ઔર તહાવી ને શરહ દુર્રે મુખ્તાર મેં ઔર મોલ્વી અબુલ આ'લા સાહબને બહરૂલ ઉલૂમ અરકાને અરબઆ મેં, શેખ અબ્દુલ હક ને શરહ મિશ્કાત મેં 'આમીન' બિલ જહર કો સુન્નત માના હે.

ઔર મોલ્વી અબ્દુલ હય્ય સાહબ લખનવી અત્તઅલીક અલ મમજદ હાશીયા મુઅત્તા મુહમ્મદ' સફા-૧૦૩ મેં લિખતે હૈં કિ... **'ઈન્સાફ યહ હે કિ બુલંદ આવાઝ સે આમીન કહના બાએઅતિબાર દલીલ કે (આહિસ્તા કહને સે) ઝયાદહ કવી ઔર ઊલા હે.'** ઔર સઆયહ શરહ શરહ મિશ્કાત જીલ્દ-૨૪, સફા-૪૬ મેં લિખતે હે કિ 'હમને સાલહા સાલ ચકકર લગાએ બળે ગૌર ઔર તામિલ કે બઅદ બિલ આખિર ઇસ નતીજે તક પહુંચે કિ 'આમીન' બુલંદ આવાઝ સે કહના હી સહીહ હે.'

અલ્લામા સિરાજ અહમદ હિંદી હનફી શરહ તિરમિઝી : સફા-૨૭૨ શુરૂહે અરબઆ મેં લિખતે હૈં કિ... 'આમીન' બિલ જહર કી રિવાયાત ઝયાદા હૈં ઔર ઝયાદા સહીહ હે.' (અબકારૂલ મિનન સફા-૧૮૧) અલ્લામા રશીદ અહમદ ગંગોહી અપને ફતવા જીલ્દ-૧, સફા-૭૨ મેં ઔર સબીલુલ ઇરશાદ સફા-૧૨૧ મેં લિખતે હૈં કિ... 'આમીન' બિલ જહર કરનેવાલે કો મલામત નહીં કરની ચાહિએ, કયુંકિ વહ હદીષ પર અમલ કર રહા હે.'

બુઝુર્ગ અવલીયા સે ષબૂત

ઇસી તરહ બહુત સારે બુઝુર્ગ અવલીયા ને ભી 'આમીન' બિલ જહર કો તરજીહ દી હે. જૈસે સય્યદ અબ્દુલ કાદિર જીલાની રહમહુલ્લાહ જીનકો પીરાને પીર કહા જાતા હે ગુન્યતુત્તાલિબીન, જીલ્દ-૧, સફા-૪ મેં ફરમાતે હૈં કિ... 'જહરી નમાઝ મે જહર સે 'આમીન' કેહના નમાઝ કી શરઇ હૈસીઅત ઔર નમુના હે.'

ઇમામ ગઝાલી રહમહુલ્લાહ અહયાઉલ ઉલૂમ જીલ્દ-૧, સફા-૯૮ હિંદી મેં શેખ અકબર ઇબ્ને અરબી કુતૂહાતે મકકીયહ જીલ્દ-૧, સફા-૫૬૪ મેં ઔર શાહ વલીઉલ્લાહ હુજ્જતુલ્લાહિલ બાલિગા મેં 'આમીન' બિલ જહર કે કાઇલ હૈં. શાહ ઇસ્માઇલ શહીદ તનવીરૂલ અયનેન સફા-૨૧ મેં ફરમાતે હૈં કિ 'તહકીક ઔર રિવાયત મેં ગૌર કરને કે બઅદ યહી ઝાહિર હુવા હે કિ જહર સે 'આમીન' કહના આહિસ્તા 'આમીન' કહને સે ઊલા ઔર અફઝલ હે.'

હત્તા કિ ઇમામ શાફઇ તો ફરમાતે હે કિ અહલે ઇલ્મ હમેશા 'આમીન' બિલ જહર કે કાઇલ વ ફાઇલ રહે હૈં.

વ આખિરૂદ દઅ-વાના અનિલ હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન.